

Michael Burawoys offentlige sosiologi

MICHAEL BURAWOY MENER DET ER OPP TIL FANTASIFULLE STUDENTER Å BRINGE DET OFFENTLIGE ENGASJEMENTET TILBAKE TIL SOSIOLOGIEN.

Av Ida Kjeøy og Maren Toft

Michael Burawoy er president i den internasjonale sosiologforeningen (ISA), og en mann som står bredbeint i feltet. Hans forelesninger i sosiologisk teori fyller Berkeleys største forelesnings-saler med forventningsfulle studenter, og den selverklærte marxisten leverer varene. Studentenes evalueringer sier det klart: *"You changed my life"*. I desember var Burawoy invitert av ISS til å holde et foredrag om krisen i universitetssektoren og et seminar om «Extended Case Method». Da han forlot Oslo hadde han *ett* budskap: Studentene må ta over norsk sosiologi! Over lunsj og utallige kaffekopper på Blindern tok han seg god tid, og forklarte oss hvordan man kan forene sosiologisk teori med aktivisme.

En offentlig sosiolog vokser frem

Sin sosiologiske karriere startet Burawoy som masterstudent ved universitetet i Zambia. Fra tiden der beholdt han engasjementet for det sørlige Afrika, og det var sosiologien som utviklet seg i Sør-Afrika under apartheid-regimet som skulle inspirere til det som i dag har blitt til *offentlig sosiologi*, og som Burawoy har gjort til sin fanesak. Under apartheid hadde sosiologene gjort utrolige ting: De

hadde utviklet et tidsskrift for arbeiderbevegelsen, undervist i klassebevissthet, overvært demonstrasjoner og begynt å omskape arbeidssosiologien. De teoretiserte arbeiderbevegelsens karakter.

«Offentlig sosiologi er den sosiologien som er orientert bort fra akademia, og som står ansvarlig for en større offentlighet»

- Dette var en helt annen visjon for sosiologien enn det jeg var vant til fra USA, hvor sosiologene først og fremst var opptatt av å publisere i de akademiske tidsskriftene, sier han.

Under vingen av lokale sosiologer i Zambia forsto den unge briten at skulle han analysere arbeideres situasjon, måtte han selv bli arbeider. Han skulle bruke de neste 30 årene på å fly fra fabrikk til fabrikk: Zambia, Ungarn, Storbritannia, Russland og USA.

Sosiologiens arbeidsdeling

- Offentlig sosiologi handler ikke bare om å være tilgjengelig for offentlig-

heten og skrive forståelig, man må også stå ansvarlig til en offentlighet om noe som er viktig for et ikke-akademisk publikum, mener Burawoy.

For å forstå hvordan sosiologien kan være offentlig, mener han at man må skjønne at faget vårt preges av en klar arbeidsdeling mellom fire typer sosiologi. Profesjonell-, kritisk-, policy-, og offentlig sosiologi. Kort forklart er *profesjonell sosiologi* orientert innover, det er produksjon av kunnskap av og for sosiologer. Her er målet å publiseres i sosiologiske tidsskrifter, det er fagets ryggrad.

- Det kan ikke eksistere en offentlig sosiologi uten en profesjonell sosiologi, for da er det ikke *offentlig sosiologi*. Profesjonell sosiologi stiller spørsmålene om hvordan mikro er koblet til makro, hvordan personlige problemer er knyttet til offentlige stridsspørsmål, det er dét vi driver med! Så vi trenger profesjonelle sosiologer, sier Burawoy. *Policy-sosiologi* er kunnskap produsert for en oppdragsgiver, for eksempel et firma eller departement. For Burawoy er *kritisk sosiologi* fagkritikk, mens *offentlig sosiologi* er den sosiologien som er orientert bort fra akademia, og som står ansvarlig for en større offentlighet.

VITENSKAPSFORMIDLING: INTERVJU

- Jeg tror vi kan gjøre begge deler, de er komplimentære, men ulike, sier han.

Mens utfordringen for den tradisjonelle offentlige sosiologen ofte ligger i møtet med pressen, kan det for den organiske være vanskelig å velge ut en gruppe, og å tilnærme seg de gruppene som står langt fra oss politisk. Statsviteren Alan Wolfe har for eksempel påpekt at sosiologien aldri kan være offentlig, fordi den er for venstrevridd. Kanskje er det et problem for organiske sosiologer at de ikke vil studere for eksempel høyre-radikale miljøer, fordi de er redde for å legitimere deres eksistens. Burawoy mener det siste er et særs viktig poeng.

- Vi har selvfølgelig en tendens til å velge de gruppene som ligner mest på oss selv. «Kom igjen, vi blir med i arbeiderbevegelsen, liksom».

Svaret på "Hjernevask": Bedre undervisning!

For å spore ham inn på hvordan offentlig sosiologi kan være relevant i Norge, forklarer vi Hjernevask for Burawoy, og spør om hans kommentar. Han tror ikke at det er et norsk fenomen, det at akademikere konfrontert med komikerspirer ala Eia svarer på utfordringer fra pressen med å trekke seg bort fra offentligheten. Men denne tilbaketrekkingen duger ikke, skal sosiologien være offentlig, mener han.

Den organiske og den tradisjonelle

Ideen om offentlig sosiologi er ikke Burawoys egen, han sporer den til C. Wright Mills, en offentlig sosiolog som skrev ting som ble lest av et bredt publikum langt utenfor akademias grenser. Mills' *Sociological Imagination* var en kritikk av profesjonell sosiologi. Offentlig sosiologi er altså noe som engasjerer utenfor academia, og som plukker opp temaer som er av offentlig interesse. Men man må også aktivt involvere seg i de man studerer.

Burawoy skiller mellom den tradisjonelle og den organiske, offentlige sosiologen. Den organiske er, i følge ham, i konstant dialog med offentligheten, ofte en liten del av den, som en sosial bevegelse. Den tradisjonelle jobber derimot gjennom media. Vanligvis blir den tradisjonelle, sosiologen en slags kjendis, mens den organiske forblir relativt usynlig.

«Ideen om offentlig sosiologi er ikke Burawoys egen, Han sporer den til C. Wright Mills, en offentlig sosiolog som skrev ting som ble lest av et bredt publikum langt utenfor akademias grenser. »

Sosiologien er avhengig av denne inndelingen, mener Burawoy, selv om mange sosiologer spiller rollene parallelt - Det er vanskelig å på et og samme tidspunkt være både profesjonell og kritisk. Det blir som å spille sjakk mens man samtidig setter spørsmålsteget ved spillereglene. Du må fokusere på sjakken, så kan noen andre kritisere spilllets form, sier han.

Det som skiller Burawoy fra mange av hans kolleger er at han mener at disse fagfeltene ikke står i et motsetningsforhold til hverandre, men fungerer som ulike deler i et komplekst maskineri som til sammen påvirker og former hverandre og driver sosiologifaget framover. Han viser blant annet til utdanningssosiologien, der studier skrevet for akademikere og politikere har satt i gang store offentlige debatter som igjen har påvirket forskningen. Men selv om han ikke ønsker å avvike skillene mellom de ulike fokusområdene i sosiologien, har mange av hans fagfeller gått hardt ut mot de ideene han representerer.

- De profesjonelle sosiologene sier at jeg truer deres troverdighet ved at jeg legger for stor vekt på offentlig sosiologi, mens policy-sosiologer virkelig hater meg fordi jeg politiserer sosiologien, noe som de mener skader deres kredibilitet hos politikere og policy-skapere, forklarer Burawoy.

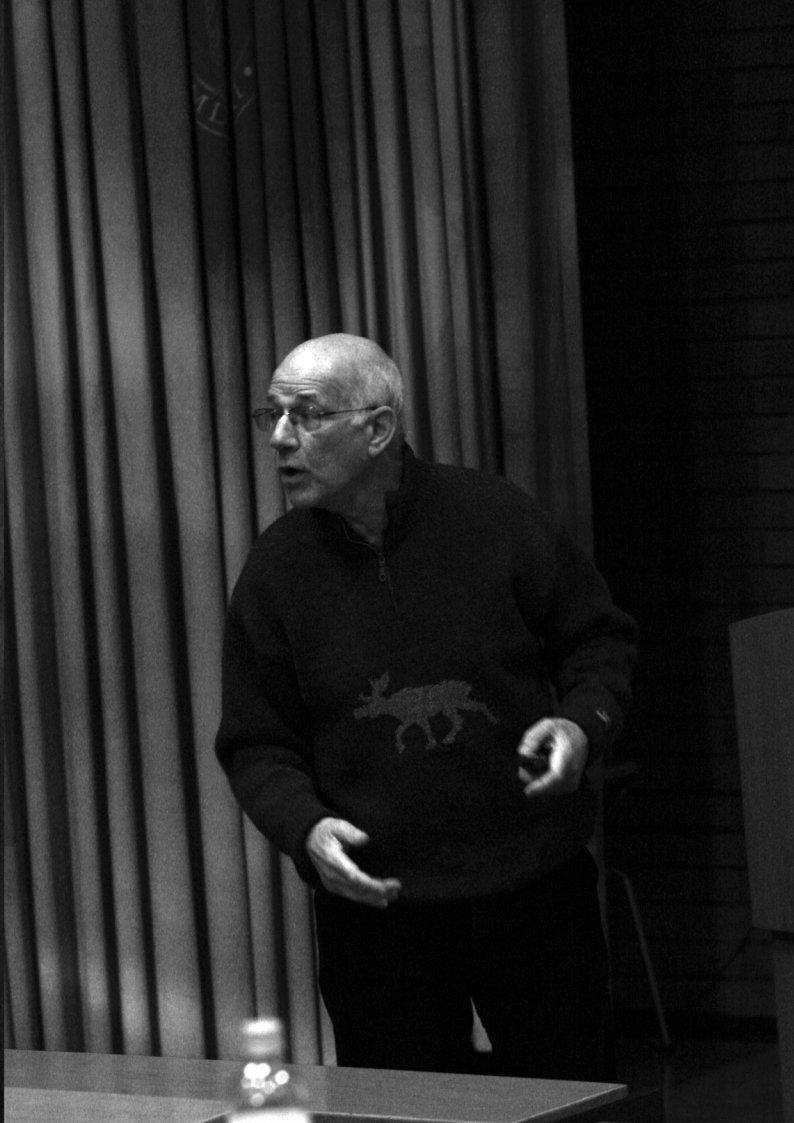
- De kritiske sosiologene mener jeg legger for stor vekt på den profesjonelle delen av faget, som de på sin side mener vi bør bli kvitt. Så alle står i hver sin boks og angriper meg fordi jeg vil beholde alle fire.

Men det å være gjenstand for universell irritasjon blant sosiologer synes ikke å plage Burawoy nevneverdig.

- Jeg ønsket å få til en debatt om dette temaet, og fra mitt ståsted har det vært en kjempesuksess. Og det har løftet frem og legitimert de som driver med offentlig sosiologi. Der de tidligere var ekskluderte, har de nå fått et navn.

"PROFESSIONAL" Forskning som definerer antagelser, teorier, begreper, osv.	"POLICY" Oppdragsforskning som utføres for å finne løsninger på sosiale problemer.
"CRITICAL" Kritisk debatt innenfor og mellom forskningsprogrammer.	"PUBLIC" Formidling av sosiologi til offentligheten på en tilgjengelig måte.

TABELLEN OVER DEN SOSIOLOGISKE ARBEIDSDDELINGEN

Først og fremst mener han utfordringen overfor pressen ligger i å *oversette* det vi holder på med til et språk som folk kan forstå. Ord som «klasse» og «diskriminerings» har ulike assosiasjoner på og utenfor Blindern, og Burawoy etterlyser derfor et kollektivt oversettelsesprosjekt, gjerne initiert av instituttledere.

- Offentlig sosiologi handler ikke om at jeg gir *The New York Times* et intervju fra tid til annen. Ikke bare må vi ta telefonen når pressen ringer, vi må også lære oss å snakke med dem. Og vite hvilke andre sosiologer vi kan referere videre til når de tar kontakt, sier han.

Men løsningen for sosiologer Eia har skremt bort, trenger ikke ligge i pressetrening. Den kan ligge i forbedret undervisning, mener Burawoy.

- Det er helt utrolig hvor lite fantasifulle vi er når vi underviser, og det er nettopp undervisning disse sosiologene gjør når de opptrer på TV, i Hjernevask og ellers. Det er fordi vi ikke tenker kreativt rundt undervisning at vi heller ikke er i stand til å gå ut til TV og media og presentere oss selv på en interessant måte, sier han.

- Som sosiologiprofessorer må vi ta lærerrollen alvorlig, og konstituere studentene som vår offentlighet. Jeg snakket om dette til en forsamling i Berge en gang, og professorene var overrasket. Det hadde aldri slått dem at å undervise kan sees på som å gjøre sosiologi, offentlig sosiologi. Undervisning var bare noe de måtte gjøre, en byrde, sier han.

Studentenes rolle

Et viktig poeng hos Burawoy er at offentlig sosiologi ikke nødvendigvis gjøres best av etablerte sosiologer. Han trekker frem studentprosjektet *Berkeley's Betrayal* som et av de mest vellykkede prosjektene i offentlig sosiologi. Studentene ville undersøke arbeidsvilkårene til lavtlønnede arbeidere på campus, og brukte masse tid på å gjøre intervjuer og oppholde seg blant arbeiderne. Konklusjonen var en rapport som viste at universitetet var

helt avhengig av disse "usynlige", lavtlønnede arbeiderne. Hvis de gikk ut i streik ville hele universitetet kollapse. Rapporten ble senere brukt av fagforeningene på campus i forhandling med administrasjonen og har blitt en slags modell for andre på hvordan man kan gjøre offentlig sosiologi.

- Denne typen engasjement for offentligheter og sårbare grupper er for mange studenter kjernen i den sosiologiske fantasien, studentene kunne ikke overlevd uten, avslutter Burawoy.

For oss var møtet med Burawoys offentlige sosiologi veldig inspirerende, og vi har lyst til å ta utfordringen. Hvis du vil være med å utforske temaet videre, kan du delta på Burawoys nettbaserte fag "Public Sociology Live". Mer info kommer på sosiologi.org

Denne artikkelen bygger på fire timers samtale mellom Ida Kjeøy, Maren Toft, Victor Shammas og Michael Burawoy. To timer finnes transkribert, og kan leses på sosiologi.org.

LES MER OM OFFENTLIG SOSIOLOGI PÅ:

[HTTP://BURAWOY.BERKELEY.EDU](http://BURAWOY.BERKELEY.EDU)